

COA.WK.583.10.2019.JS

Warszawa, dnia 10 lipca 2019 r.

Informacja o wynikach kontroli
zadania publicznego realizowanego przez Fundację Polska Akcja Humanitarna
pn. *Natychmiastowa pomoc wodno-sanitarna dla najbardziej potrzebujących rodzin w obozach dla osób wewnątrzprzemieszczonych w Południowo-Centralnej Somalii*

Na podstawie § 7 umowy nr 539/DOB/18 z 31 października 2018 r.¹ o realizację zadania publicznego (dalej: *umowa*) zawartej pomiędzy Kancelarią Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM lub *Zleceniodawca*) a Fundacją Polska Akcja Humanitarna (dalej: *Fundacja, PAH*), w związku z art. 17 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie², KPRM przeprowadziła kontrolę doraźną zadania publicznego pn. *Natychmiastowa pomoc wodno-sanitarna dla najbardziej potrzebujących rodzin w obozach dla osób wewnątrzprzemieszczonych w Południowo-Centralnej Somalii* (dalej: *zadanie publiczne*).

[zadanie publiczne]

1. Celem *zadania publicznego* było zapewnienie pomocy wodno-sanitarnej w celu ratowania życia i zachowania godności rodzin dotkniętych kryzysem humanitarnym oraz zmuszonych do przemieszczania się wewnątrz kraju w wyniku suszy, konfliktów zbrojnych i okresowych powodzi w regionie Banadir w południowo-środkowej Somalii.
2. *Fundacja* złożyła *Sprawozdanie z wykonania zadania publicznego*³ (dalej: *sprawozdanie*) w wymaganym terminie. W *sprawozdaniu* wykazano wydatki na łączną kwotę 258.163,45 zł, co stanowiło 96% przekazanej dotacji (tj. 268.027,44 zł). Do KPRM zwrócono środki w łącznej kwocie 9.863,99 zł.

[ustalenia kontroli]

Zakres kontroli obejmował prawidłowość ewidencjonowania operacji księgowych oraz prowadzenie dokumentacji finansowo-księgowej ww. *zadania publicznego*.

3. **[Wyodrębnienie środków pochodzących z dotacji]** *PAH* spełniła wymóg określony w § 5 ust. 1 *umowy*, ponieważ prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową dla całego *zadania publicznego*. Operacje finansowe oraz dowody księgowe oznaczono odpowiednimi kodami analitycznymi, które umożliwiły identyfikację transakcji związanych z realizacją *zadania publicznego* oraz wskazanie źródła ich finansowania. Wszystkie koszty wykazane w 48 dowodach księgowych zostały zaewidencjonowane na wyodrębnionym koncie do 31 grudnia 2018 r.

Zasady wyodrębnienia dokumentacji księgowo-finansowej określały załączniki do *Dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości PAH*⁴. Zgodnie z *Planem kont* operacje związane z realizacją zadania były kwalifikowane jako koszty, tj. *koszty bezpośredniej pomocy* (500-01) oraz *koszty misyjne bezpośrednio zw.* (500-02). Zgodnie z *wykazem analitycznym Projektów realizowanych w PAH* operacje księgowe dotyczące tego zadania były oznaczane numerem analitycznym H600-76 z nazwą „SOMALIA/KPRM(02.11.2018-31.12.2018)”. Ponadto zgodnie z *wykazem źródeł finansowania*, KPRM był oznaczony nr 400002.

¹ *Umowa* nie była aneksowana.

² Dz. U. z 2018 r. poz. 450 t. j. *Zadanie publiczne* zostało zlecone w trybie art. 11 b tej ustawy.

³ *Sprawozdanie* z 30 stycznia 2019 r., do KPRM wpłynęło także 30 stycznia 2019 r.

⁴ Uchwała zarządu *PAH* z 19 października 2018 r., nr 22/2018.

4. **[Rachunek dotacji]** Rachunek bankowy, na który przekazano dotację był, zgodnie z § 3 ust. 3 umowy, utrzymywany do końca realizacji zadania publicznego, tj. do 31 grudnia 2018 r. Stwierdzono na tym koncie przelewy na inne konta Fundacji (w tym na konto walutowe albo zagraniczne) oraz przypadki wpłat i wypłat, które nie były związane z realizacją zadania publicznego. Przy czym umowa nie wymagała, aby na ww. rachunku były realizowane wyłącznie operacje związane z realizacją zadania. Nie uniemożliwiała również, aby zadanie publiczne było realizowane za pośrednictwem innych kont należących do Fundacji. Część z tych operacji miała na celu rozliczenie się PAH ze środków dotacji.

- Przelew wychodzący 22 listopada 2018 r. na kwotę 16.880,06 zł wynikał z błędu, kwota ta dotyczyła projektu ECHO i powinna zostać przelana z konta projektu ECHO⁵. Po zauważeniu pomyłki 21 grudnia 2018 r. dokonano zwrotu na konto projektu KPRM.
- Przelew przychodzący 3 grudnia 2018 r. w wysokości 30 zł opatrzony tytułem „Pomoc dla Somalii” to darowizna od darczyńcy, która pomyłkowo została wpłacona na konto projektu.
- Dnia 21 grudnia 2018 r. PAH zasilł konto przelewami o wartości 10.000 zł i 4.000 zł pn. „przelew środków własnych”. Wyjaśniono⁶, że operacje te miały na celu zabezpieczenie środków na dodatkowe koszty bankowe, w tym przewalutowania, które były opłacane z rachunku dotacji, ale nie zostały zaraportowane do KPRM.
- Przelewy wychodzące na konto PAH z 21 grudnia 2018 r. o wartości 57.444,87 zł, pn. „kompensacja sald” oraz z 27 grudnia 2018 r. o wartości 40.032,48 zł pn. „przelew z KPRM” miały na celu ostateczne rozliczenie się dotacji. Wyjaśniono⁷, że było to przeksięgowanie środków w ramach refundacji zadania, które zostało opłacone z konta walutowego.
- 30 stycznia 2019 r. PAH zasilł konto kwotą 9.863,99 zł, kwota ta 30 stycznia 2019 r. została przekazana KPRM jako zwrot niewykorzystanej kwoty z dotacji.

5. **[Brak przychodów z dotacji]** Fundacja nie osiągnęła przychodów z tytułu odsetek bankowych od środków przekazanych przez Zleceniodawcę, na realizację zadania publicznego. Rachunek przeznaczony do obsługi dotacji nie był oprocentowany.

Środki dotacji podlegały konsolidacji rachunków bankowych PAH. W okresie realizacji zadania, dokonano 28 operacji konsolidowania i 28 operacji redystrybucji sald (kwoty od 40 tys. do 268 tys. zł). Fundacja wyjaśniła⁸, że operacja „Przeksięgowanie środków w ramach konsolidacji sald” wynika z konstrukcji używanego przez PAH schematu systemu bankowego (...) W wyniku operacji konsolidacji i redystrybucji sald nie są naliczane odsetki ani na rachunku Konsolidowanym, czyli rachunku dotacji ani na rachunku Konsolidującym, tj. należącym do PAH. Odsetki nie powstawały również na innych kontach. PAH wyjaśniła, że środki z nieoprocentowanych rachunków nie generują odsetek i uczestniczą w operacji wyłącznie ze względu na automatycznie skonfigurowany proces systemu bankowego.

Ponadto z rachunku dotacji wykonane zostały dwa przelewy (11 grudnia 2018 r. w wysokości 16.130,30 zł. oraz 19 grudnia 2018 r. na kwotę 92.797,14 zł) na rachunek PAH w Kenii. Następnie z tego konta środki zostały przekazane na kolejne konto PAH, z którego to były dokonywane płatności na realizację zadania publicznego. PAH wyjaśniła⁹, że środki na obu rachunkach nie generowały odsetek.

6. **[Różnice kwot w zestawieniach]** Brak zgodności pomiędzy poszczególnymi kwotami wykazanymi w rozliczeniu dotacji oraz w operacjach na rachunku bankowym był uzasadniony charakterem realizacji zadania publicznego w innej walucie oraz poza granicami kraju. PAH wyjaśniła¹⁰, że dopiero po zaksięgowaniu wszystkich kosztów projektowych możliwe było ustalenie ostatecznej kwoty wydatków w PLN (oryginalnie poniesionych w USD). (...) Misja otrzymała zaliczki na pokrycie zaplanowanych w projekcie wydatków. Kwota rozliczonych kosztów była niższa niż kwota otrzymanej zaliczki. Po zaksięgowaniu dowodów księgowych otrzymaliśmy kwotę całkowitą wydatków w PLN. Na tej podstawie przed złożeniem raportu końcowego z realizacji projektu dokonano zwrotu na rachunek bankowy dedykowany do projektu. Niewykorzystane środki następnie zwrócono na konto KPRM.

⁵ Mail PAH do KPRM z 15 marca 2019 r. oraz wyjaśnienia z 5 lipca 2019 r.

⁶ Mail PAH do KPRM z 15 oraz 29 marca 2019 r. oraz wyjaśnienia z 5 lipca 2019 r.

⁷ Mail PAH do KPRM z 15 marca 2019 r. oraz wyjaśnienia z 5 lipca 2019 r.

⁸ Mail PAH do KPRM z 29 marca 2019 r. oraz wyjaśnienia z 4 i 5 lipca 2019 r.

⁹ Pismo Zarządu Fundacji PAH z 5 lipca 2019 r.

¹⁰ Mail PAH do KPRM z 15 marca 2019 r. oraz wyjaśnienia z 5 lipca 2019 r.

PAH doprecyzowała¹¹, że łączna wartość przelewów na rachunku, na który wpłynęły środki KPRM nie jest tożsama z kwotą wydatków. *Różnica wynika z przelania na ten rachunek środków własnych PAH zabezpieczających operacje walutowe oraz koszty prowizji bankowych (...). Wszelkie różnice kursowe i koszty operacji bankowych zostały pokryte ze środków własnych PAH, jednak ze względu na sposób działania systemu bankowego i charakter wykonywanych operacji, środki te musiały znaleźć się na koncie, z którego operacje te były dokonywane, a ich koszt nie był znany przed ich poniesieniem – stąd dodatkowe zasilenie rachunku dotacji KPRM środkami własnymi PAH i łączna wartość przelewów na rachunku w wysokości przewyższającej kwotę dotacji.*

Przykładowo operacja na rachunku z 22 listopada 2018 r. dot. zapłaty 9.633,31 USD, natomiast faktura dot. tej operacji z 13 listopada 2018 r. (nr FZSOM-18-0312) wystawiono na kwotę 9.490,95 USD. Różnica wyniosła 142,36 USD. W kolejnym przypadku przelew z 13 grudnia 2018 r. dot. 9.646,60 USD różnił się od faktury z 9 grudnia 2018 r. (nr FZSOM-18-0343) na kwotę 9.490,95 USD. Różnica wyniosła 155,65 USD. PAH wyjaśniła¹², że korzystała z usług firmy pośredniczącej transfer środków finansowych, która naliczała odpowiednio 1,5% oraz 1,64% prowizji i o te prowizje były powiększane kwoty transferów do Somalii. Przy czym koszty tych prowizji ponosiła PAH i nie były one rozliczane w ramach dotacji. Do rozliczenia dotacji przedstawiono jedynie koszty wskazane na ww. fakturach. Zauważyć należy, że powyższe przykłady pomijają dodatkowe różnice kwot przelewów i rozliczonych kosztów, jakie wynikają z przewalutowania PLN na USD w różnych terminach, tj. zapłaty oraz księgowania środków dotacji. Koszty te zostały poniesione przez PAH i nie były rozliczane w ramach dotacji.

7. [Dowody księgowe] Fundacja posiadała oryginały wszystkich (48) dokumentów finansowo-księgowych wykazanych w *sprawozdaniu* oraz dokumentujących poniesione wydatki na łączną kwotę 258.163,45 zł. Dokumenty były opisane zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹³. Zawierały one potwierdzenie dokonania kontroli pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym, a także odpowiednią dekretację, tj. ujęcie w księgach rachunkowych. Ponadto w opisie wskazano m.in. źródło finansowania wydatku, numer projektu, opis merytoryczny kosztu (cel wydatkowania).

Wszystkie dowody opiewające na walutę obcą zostały opisane zgodnie z art. 21 ust. 5 *ustawy o rachunkowości*, tj. wynik przeliczenia został zamieszczony bezpośrednio na dowodzie. Ponadto system księgowy PAH pozwalał na automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk.

W trakcie kontroli sprawdzono wydruki z systemu 10 z 48 (21%) dokumentów księgowych¹⁴ wykazanych w *sprawozdaniu* potwierdzające przeliczenie walut obcych na walutę polską.

Dodatkowo dwóch członków Zarządu Fundacji, jako statutowo uprawnieni do reprezentowania PAH złożyli oświadczenie, że *Fundacja nie rozliczała w ramach zadań innych niż zadanie publiczne finansowane z dotacji KPRM będące przedmiotem niniejszej kontroli wydatków lub kosztów z tytułu faktur rozliczonych w ramach zadania publicznego*¹⁵.

8. [Przeliczenia waluty obcej na walutę polską] Wszystkie badane dowody księgowe¹⁶ wyrażone w walutach obcych (10¹⁷) zawierały prawidłowy wynik przeliczenia ich wartości na walutę polską.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 2, w związku z art. 21 ust. 3 *ustawy o rachunkowości*, wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ewidencjonuje się na dzień ich przeprowadzenia po kursie średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień.

9. [Sprawozdanie] *Sprawozdanie* zostało złożone 30 stycznia 2019 r., tj. w terminie określonym § 8 ust. 1 *umowy*. Jednakże zawiera ono niewielkie uchybienia, tj.: w *Zestawieniu faktur (rachunków) związanych z realizacją zadania publicznego* nieprawidłowo wykazano koszty związane z realizacją zadania oraz koszty poniesione ze środków pochodzących z dotacji:

¹¹ Mail PAH do KPRM z 26 kwietnia 2019 r. oraz wyjaśnienia z 5 lipca 2019 r.

¹² Pismo Zarządu Fundacji PAH z 4 lipca 2019 r.

¹³ Dz. U. z 2019 r. poz. 351 t.j. (dalej: *ustawy o rachunkowości*).

¹⁴ Faktura BN (poz. 42), Faktura BN (poz. 43), Faktura 148, Rachunek zastępczy SR/2018/11/04, Oświadczenie ST/MOG/USD/2018/11/38, Oświadczenie ST/MOG/USD/2018/11/36, Faktura 2903, Rachunek zastępczy SR/2018/11/03, Oświadczenie ST/MOG/USD/2018/11/37, Oświadczenie ST/MOG/USD/2018/11/37A.

¹⁵ Pismo Zarządu Fundacji PAH z 4 lipca 2019 r.

¹⁶ Wytypowano 10 dowodów do badania w ramach doboru celowego przy zastosowaniu kryterium: najwyższa wartość, dowód inny niż analizowany przez Departament Społeczeństwa Obywatelskiego.

¹⁷ Faktura 1000#, Faktura 1037, Faktura 6005, Faktura 1145, Faktura 148, Oświadczenie ST/MOG/USD/2018/11/37, Faktura 124, Faktura 2601, Faktura 3047, Faktura 504.

- w poz. 4 – wykazano 2.813,78 zł zamiast 2.908,63 zł,
- w poz. 5 – wykazano 2.908,63 zł zamiast 2.813,78 zł.

PAH wyjaśniła¹⁸, że kwoty te zostały omyłkowo zamienione miejscami. Pomyłka ta nie wpływa na całkowitą kwotę kosztów wykazanych w sprawozdaniu. Poprawiona wersja sprawozdania z komentarzem w pliku *xlsx* została przekazana do KPRM mailem z 23 maja 2019 r.¹⁹

[Informacje o kontroli]

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone od 1 do 10 lipca 2019 r., w trybie określonym w § 7 umowy nr 539/DOB/18 z 31 października 2018 r. i w sposób zgodny ze *Standardami kontroli w administracji rządowej* z 31 sierpnia 2017 r.

Kontrolę w siedzibie PAH przy al. Solidarności 78A w Warszawie (00-145) oraz w siedzibie KPRM przy Al. Ujazdowskich 1/3 w Warszawie (00-583) przeprowadzili²⁰:

- Aneta Uśniacka – główny specjalista, kierownik zespołu kontrolującego.
- Michał Golec – radca Szefa KPRM, członek zespołu kontrolującego,
- Justyna Sidoruk – główny specjalista, członek zespołu kontrolującego.

Organem uprawnionym do reprezentowania PAH był Zarząd Fundacji. Oświadczenia woli w imieniu zarządu składają dwaj członkowie zarządu lub jeden członek Zarządu i pełnomocnik powołany przez Zarząd. W okresie objętym kontrolą w składzie Zarządu byli:

- ██████████ Prezes Zarządu,
- ██████████ Wiceprezes Zarządu,
- ██████████ Członek zarządu,
- ██████████ Członek Zarządu,
- ██████████ Członek Zarządu.

GŁÓWNY SPECJALISTA

Aneta Uśniacka

Radca Szefa KPRM

Michał Golec

¹⁸ Pismo Zarządu Fundacji PAH z 4 lipca 2019 r.

¹⁹ Pismo Zarządu Fundacji PAH z 4 lipca 2019 r.

²⁰ Na podstawie upoważnień do przeprowadzenia kontroli wydanych 27 czerwca 2019 r. przez Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego.